

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7968/2023
10.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Белосавић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Јелена Радојчић, адвокат из ..., ради исплате дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3747/20 од 09.11.2022. године, у седници одржаној 10.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3747/20 од 09.11.2022. године, у обавезујућем делу става првог изреке, ставу другом, трећем и четвртом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3747/20 од 09.11.2022. године у преосталом делу става првог изреке, као недозвољена.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 19491/18 од 20.11.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан је тужени да тужиоцу на име дуга исплати износ од 357.555,00 динара са законском затезном каматом почев од 29.11.2011. године до исплате, док је за преосталу тражену разлику укупно потраживаних 1.605.181,00 динар, за износ од 1.247.626,00 динара, са законском затезном каматом почев од 29.11.2011. године до исплате, тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Апелациони суд у Београду, пресудом Гж 3747/20 од 09.11.2022. године, ставом првим изреке, преиначио је пресуду Првог основног суда у Београду П 19491/18 од 20.11.2019. године, у ставу првом изреке, тако што је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 7.000 евра са каматом коју прописује Европска централна банка на валуту евро почев од 29.11.2011. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до исплате са законском затезном каматом, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС важећем на дан исплате, док је преко досуђене динарске противвредности износа од 7.000 евра, а до траженог износа од 1.605.181,00 динара, са законском затезном каматом почев од 29.11.2011. године до исплате, тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 19491/18 од 20.11.2019. године, тако што је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова првостепеног поступка исплати износ од 327.300,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати износ од 18.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у обавезујућем делу става првог изреке и у погледу одлуке о трошковима поступка на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...10/23), Врховни суд је оценио да ревизија у овом делу није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужени су током лета 2010. године постигли усмени договор о отварању и заједничком вођењу играонице „ЕДГЕ“ у Тржном центру „Стакленац“ у Београду, која је почела са радом у октобру 2010. године и регистрована је на име туженог као предузетника. Тужилац је у опремање играонице уложио 7.000 евра у готовини (у који износ је укључена и плаћена закупнина за закупљени простор за два месеца у износу од 2.320 евра). Тужени је у опремање играонице уложио компјутерску опрему у вредности од 1.803.407,44 динара (куповином опреме преко своје фирме на кредит) и износ од 250.990,18 динара на име набавке друге опреме за рад играонице. Тужилац је радио у играоници – вршио је набавку, обучавао и надгледао запослене и предавао дневни пазар, али за тај свој ангажман није примао зараду, јер са туженим у том смислу није постигао договор. Договор странака је био да се најпре отплате дугови за играоницу а тек потом да се остварена добит дели на једнаке делове. Сарадња између парничних странака прекинута је у фебруару 2011. године. Тужени је наставио са радом у играоници након иступања тужиоца из заједничког посла. Играоница је престала да послује и исписана је из регистра 21.02.2012. године. Како парничне странке нису доставиле пословне књиге, рачуноводствене исказе (биланс стања, биланс успеха), ни пореске пријаве и пореске билансе и пратећу документацију, вештак економско-финансијске струке није могао утврдити од којих средстава – личних или заједничких је оствариван пазар, вршено опремање играонице, нити је могла бити утврђена добит, приходи и расходи пословања.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужени у обавези да тужиоцу врати новчана средства која је тужилац уложио у заједнички посао а за које поседује фискалне рачуне и за које тужени не спори да су уложена, у укупном износу од 357.555,00 динара, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате, у ком делу је тужбени захтев усвојио. Преко досуђеног а до траженог износа, тужбени захтев је одбијен применом одредбе члана и члана 231. ЗПП и члана 395. ЗОО.

Другостепени суд је, закључивши да је између парничних странака закључен усмени уговор о ортаклуку, преиначио првостепену пресуду и делимично усвојио тужбени захтев тако што је обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 7.000 евра, за који износ међу парничним странкама није било спорно да је дат као улог тужиоца у заједнички посао. По налажењу другостепеног суда, динарски новчани захтев тужиоца садржи у себи и захтев за плаћање динарске противвредности одређеног броја новчаних јединица у страној валути, у складу са чланом 395. ЗОО. Одлука је донета применом правних правила Српског грађанског законика којима је регулисан уговор о ортаклуку, те члана 132. ЗОО. Применом члана 277. ЗОО, тужбени захтев је усвојен и за законску затезну камату на досуђени износ у границама тужбеног захтева – од дана подношења тужбе до исплате.

По оцени Врховног суда правилно је одлучио другостепени суд када је преиначио првостепену пресуду и делимично усвојио захтев тужиоца.

У конкретном случају, између тужиоца и туженог закључен је усмени уговор о ортаклуку ради отварања и заједничког вођења играниоце, који је раскинут иступањем тужиоца из ортаклука. Уговор о ортаклуку није регулисан позитивним прописима, већ се на њега примењује правно правило из параграфа 723 Српског грађанског законика, који се примењује на основу члана 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године и за време непријатељске окупације. Према Српском грађанском законнику, ортаклук је уговор којим се два или више лица обавезују да ће заједнички искоришћавати своја имовинска добра у циљу постизања неке имовинске користи и њене поделе. Да би се неко сматрао ортаком неопходно је да је унео неку имовинску вредност у ортаклук и да учествује у подели заједничке добити. С обзиром да је дошло до раскида уговора, у смислу одредбе члана 132. ЗОО, тужилац има право на повраћај уложених средстава у опремање играонице. Наиме, реч је о стицању без основа из члана 210. став 2. с обзиром да је основ – уговор о ортаклук, као правни основ, касније отпао услед раскида тог уговора. На досуђени износ тужиоцу припада законска затезна камата у смислу члана 395. ЗОО, у вези са чланом 277. истог закона од дана подношења тужбе, како је тужбом тражено, до исплате.

Неосновано се ревизијом указује на погрешно утврђено чињенично стање јер су судови прихватили као веродостојну спецификацију издатака тужиоца на име улагања у опремање објекта играниоце и дела опреме. Насупрот томе, другостепени суд је тужиоцу на име његовог улагања у заједнички посао досудио износ од 7.000 евра, чија висина је међу парничним странкама била неспорна, а није прихватио поменути спецификацију као доказ.

Без утицаја је истицање у ревизији да је тужилац напустио ортаклук без најаве, чак и у невреме, чиме је онемогућио рад играонице за дужи временски период, стварајући тако трошкове и губитак на страни туженог, будући да су ови наводи први пут истакнути у ревизији и да током поступка није стављен одговарајући захтев.

Правилна је и одлука о трошковима поступка јер је донета правилном применом члана 153. и 154. ЗПП.

У складу са изнетим, а на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије туженог изјављене против преосталог дела става првог изреке, у смислу члана 410. став 1. ЗПП, овај суд је оценио да ревизија није дозвољена у том делу.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 4. ЗПП, прописано је да је ревизија недозвољена, ако лице које је изјавило ревизију нема правни интерес за подношење ревизије.

Како се ревизијом туженог побија правноснажна другостепена пресуда, у делу става првог изреке, којим је одбијен тужбени захтев, следи да је тужени у том делу успео у спору, па његова ревизија није дозвољена јер он нема правни интерес за подношење ревизије.

Сходно наведеном, на основу чл. 413. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић